

Πανεπιστήμιο Πατρών
Τμήμα Μηχ/κών Η/Υ & Πληροφορικής

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β'

Ι. ΧΑΤΖΗΛΥΓΕΡΟΥΔΗΣ

Τύποι Συστημάτων Κανόνων

- ▶ Δίκτυα εξαγωγής συμπερασμάτων (Inference networks)
  - ▶ Η βάση κανόνων μπορεί να παρασταθεί σαν ένα δίκτυο αλληλοσυνδεόμενων κανόνων και γεγονότων
  - ▶ Οι σχέσεις μεταξύ κανόνων και γεγονότων είναι προκαθορισμένες
- ▶ Συστήματα ταιριάσματος προτύπων (Pattern-matching systems)
  - ▶ Τα συμπεράσματα πιο γενικά και μπορεί να θεωρηθούν σαν ένα σύνολο γεγονότων που μπορεί να ταιριάζουν ή όχι με διάφορα πρότυπα που αποτελούν τις υποθέσεις των κανόνων
  - ▶ Τα πρότυπα περιέχουν μεταβλητές για τις οποίες αναζητούνται τιμές
  - ▶ Οι σχέσεις μεταξύ κανόνων και γεγονότων σχηματοποιούνται κατά τη διαδικασία εξαγωγής συμπερασμάτων

ΤΑΙΡΙΑΣΜΑ ΠΡΟΤΥΠΩΝ (PATTERN MATCHING)

Ορισμός: Ένα πρότυπο (*pattern*) *ταιριάζει (matches)* με ένα γεγονός (*fact*) αν υπάρχουν προσδέσεις (*bindings*) για τις μεταβλητές στο πρότυπο τέτοιες που, αν αντικαταστήσουμε τις μεταβλητές με τις προσδεδωμένες τιμές τους, το γεγονός και το πρότυπο γίνονται συντακτικά ταυτόσημα.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ-ΣΥΝΤΑΞΗ (5)

Δυνατότητα αναπαράστασης προτύπων (patterns)

(χρήση οποιουδήποτε αριθμού μεταβλητών και σταθερών σε υποθέσεις και συμπεράσματα)

<condition> := <predicate> <pattern>

<conclusion> := <action> < pattern >

<pattern> := ({<variable>/<constant>}*)

<fact> := ({<constant>}*)

if is(person ?name ?age) **and**
graterthan(?age 12) **and**
lessthan(?age 20)
then assert(teenager ?name ?age)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΑΙΡΙΑΣΜΑΤΟΣ

ME={{(Yannis Kostas Maria),
(Giorgos Kostas Eleni),
(Petros Pavlos Maria)}}

(?name Kostas Maria)

{ (?name.Yannis) }

(Yannis Kostas Maria)

Στιγμιότυποι προτύπων
(pattern instantiations)

Πρότυπα
(patterns)

Προσδέσεις
μεταβλητών
(variable
bindings)

(?name Kostas ?moth)

{ ((?name.Yannis),
(?moth.Maria))
((?name.Giorgos),
(?moth.Eleni)) }

(Yannis Kostas Maria)

(Giorgos Kostas Eleni)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΝΟΛΟΥ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ (1)

ME={ (person Yannis Kostas Maria),
(person Petros Pavlos Eleni),
(person Giorgos Kostas Maria)
(equal Yannis Yannis)
(equal Kostas Kostas) ... }

if is(person ?name1 ?fath1 ?moth1) **and**
is(person ?name2 ?fath2 ?moth2) **and**
is(equal ?fath1 ?fath2) **and**
is(equal ?moth1 ?moth2) **and**
isnot(equal ?name1 ?name2)
then assert(brother ?name1 ?name2)

{ (person Yannis Kostas Maria),
(person Petros Pavlos Eleni),
(person Giorgos Kostas Maria)

{ (person Yannis Kostas Maria),
(person Petros Pavlos Eleni),
(person Giorgos Kostas Maria)

Παράγονται εννέα (9) στιγμιότυπα του κανόνα

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΝΟΛΟΥ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ (2)

Μόνο των δύο (2) από αυτά ικανοποιούνται οι συνθήκες

```
if is(person Yannis Kostas Maria) and  
is(person Giorgos Kostas Maria) and  
is(equal Kostas Kostas) and  
is(equal Maria Maria) and  
isnot(equal Yannis Giorgos)  
then assert(brother Yannis Giorgos)
```

```
if is(person Giorgos Kostas Maria) and  
is(person Yannis Kostas Maria) and  
is(equal Kostas Kostas) and  
is(equal Maria Maria) and  
isnot(equal Giorgos Yannis)  
then assert(brother Giorgos Yannis )
```

Ο Αλγόριθμος RETE (1)

- Χρησιμοποιείται για να αυξήσει την αποδοτικότητα pattern matching συστημάτων προς τα εμπρός λογισμού
- Βασίζεται στο γεγονός ότι συνήθως με την εκτέλεση ενός κανόνα, μόνο μικρές αλλαγές γίνονται στη βάση γεγονότων και έτσι το σύνολο των κανόνων που ικανοποιούνται σε κάθε κύκλο αλλάζει ελάχιστα
- Αντί να συγκρίνει τους κανόνες με τα γεγονότα για να παράγει μια λίστα ικανοποιήσιμων κανόνων, ελέγχει τις αλλαγές που υπόκειται η λίστα αυτή σε κάθε κύκλο

Ο Αλγόριθμος RETE (2)

Ο αλγόριθμος RETE επιτυγχάνει επιτάχυνση της διαδικασίας pattern matching δημιουργώντας 2 δίκτυα:

- Το δίκτυο προτύπων (pattern network)
- Το δίκτυο συνδέσεων (join network)

Παράδειγμα (1)

Έστω ένα σύστημα pattern – matching, όπου τα pattern έχουν

τη μορφή:

(τύπος επίπλου, χρώμα, μέγεθος, βάρος)

Το σύστημα αποτελείται από τους εξής δύο κανόνες:

R1: **if** (table, ?c, big, ?w1) **and**
(bed, ?c, medium, light) **and**
(chair, ?c, medium, ?w2)
then (Room-Decoration = PERFECT)

R2: **if** (table, ?c, ?s, light) **and**
(chair, ?c, ?s, ?w1)
then (Room-Decoration = GOOD)

Παράδειγμα (2)

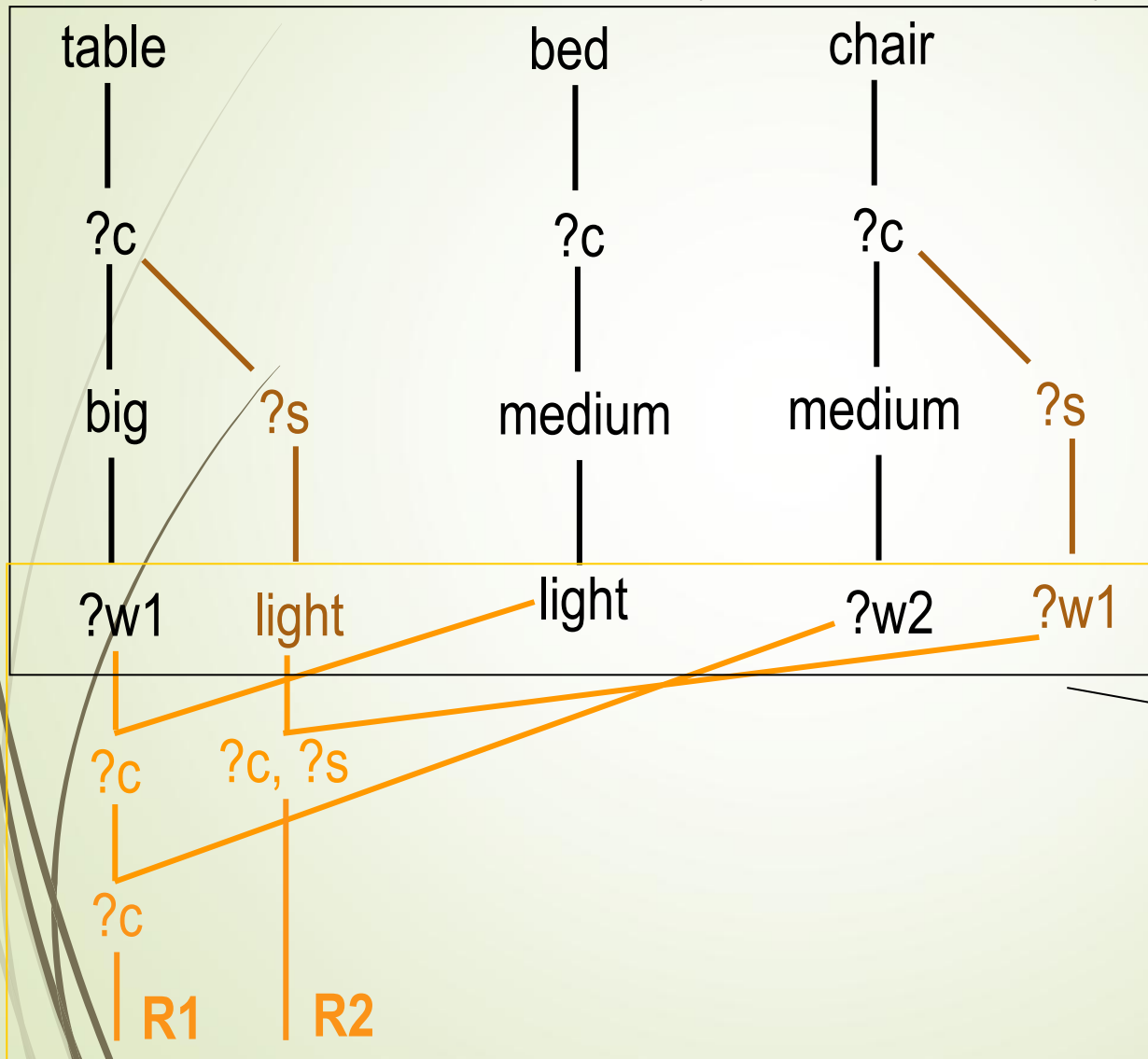
Έστω τα γεγονότα:

1. (bed, brown, big, heavy)
2. (bed, black, medium, light)
3. (bed, black, medium, heavy)
4. (table, black, big, heavy)
5. (table, brown, small, light)
6. (table, yellow, big, light)
7. (table, black, small, light)
8. (chair, black, medium, light)
9. (chair, brown, small, light)
10. (chair, black, small, light)

Παράδειγμα (3)

R1: if (table, ?c, big, ?w1) and
(bed, ?c, medium, light) and
(chair, ?c, medium, ?w2)
then (Room-Decoration = PERFECT)

R2: if (table, ?c, ?s, light) and
(chair, ?c, ?s, ?w1)
then (Room-Decoration = GOOD)

- 1.(bed, brown, big, heavy)
- 2.(bed, black, medium, light)
- 3.(bed, black, medium, heavy)
- 4.(table, black, big, heavy)
- 5.(table, brown, small, light)
- 6.(table, yellow, big, light)
- 7.(table, black, small, light)
- 8.(chair, black, medium, light)
- 9.(chair, brown, small, light)
- 10.(chair, black, small, light)

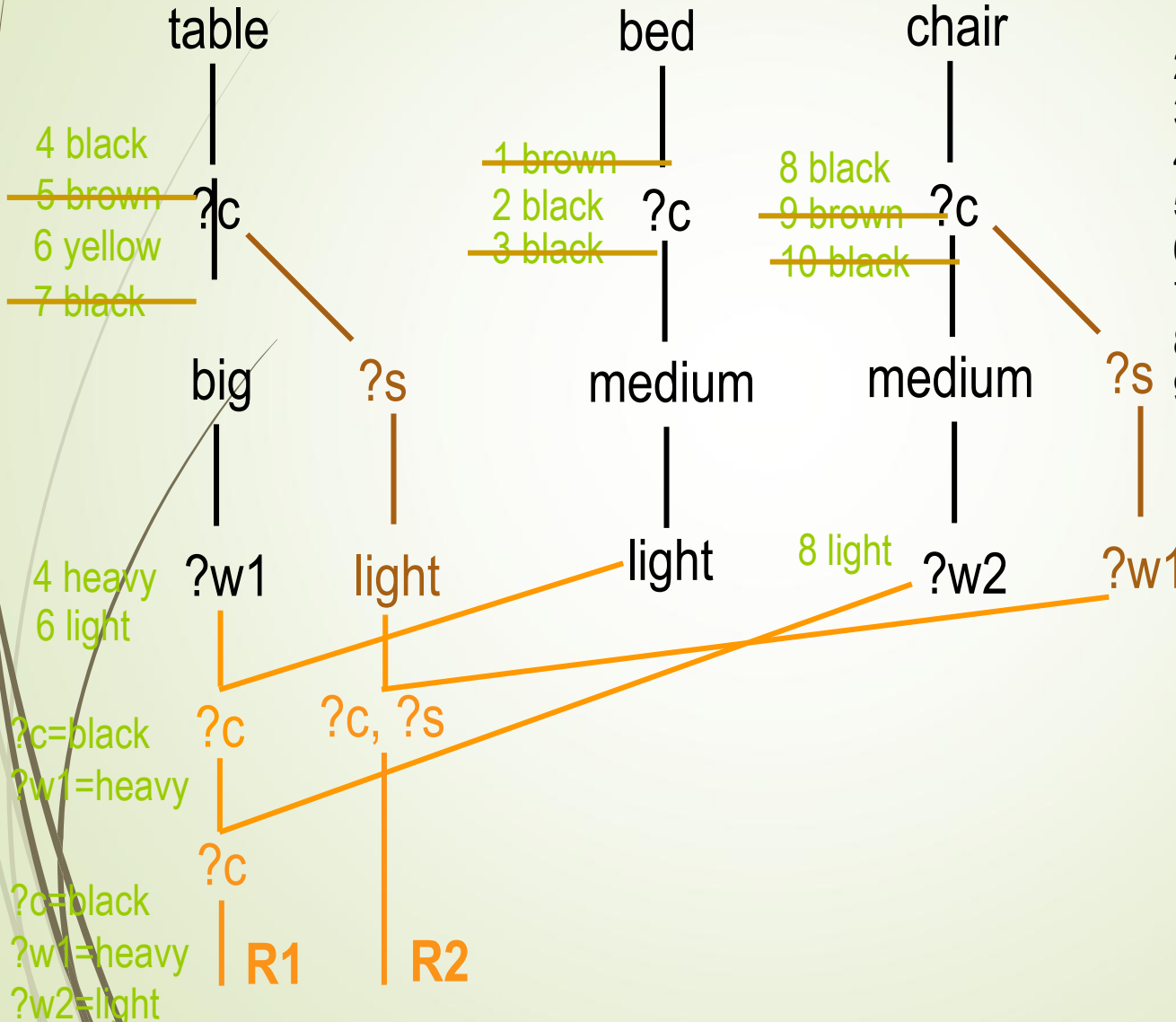
Δίκτυο προτύπων

Δίκτυο συνδέσεων

Παράδειγμα (3)

R1: if (table, ?c, big, ?w1) and
 (bed, ?c, medium, light) and
 (chair, ?c, medium, ?w2)
 then (Room-Decoration = PERFECT)

R2: if (table, ?c, ?s, light) and
 (chair, ?c, ?s, ?w1)
 then (Room-Decoration = GOOD)

- 1.(bed, brown, big, heavy)
- 2.(bed, black, medium, light)
- 3.(bed, black, medium, heavy)
- 4.(table, black, big, heavy)
- 5.(table, brown, small, light)
- 6.(table, yellow, big, light)
- 7.(table, black, small, light)
- 8.(chair, black, medium, light)
- 9.(chair, brown, small, light)
- 10.(chair, black, small, light)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΝΟΝΩΝ

- ▶ Ευελιξία-Τμηματικότητα (κάθε κανόνας είναι μια ξεχωριστή μονάδα γνώσης που μπορεί να προστεθεί, μεταβληθεί ή αφαιρεθεί ανεξάρτητα από τους άλλους κανόνες του συστήματος)
- ▶ Ομοιομορφία και απλότητα στην έκφραση της γνώσης
- ▶ Φυσικότητα έκφρασης
- ▶ Εύκολη παροχή εξηγήσεων

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΝΟΝΩΝ

- Κίνδυνος δημιουργίας ατέρμονων αλυσώσεων μεταξύ κανόνων και γεγονότων (κυρίως με την προσθήκη νέων κανόνων)
- Κίνδυνος δημιουργίας αντιφάσεων
- Μειωμένη αποδοτικότητα (σε μεγάλες ΒΚ)
- Αδιαφάνεια (στις σχέσεις μεταξύ των κανόνων)
- Δυσκολία κάλυψης πεδίων με πολλές παραμέτρους και ευαίσθητη εξάρτηση των συμπερασμάτων από αυτές
- Περιορισμένη εκφραστικότητα αναπαράστασης